

INGEZONDEN

Ter bevordering van spoedige plaatsing van de stukken, behoudt de Redactie zich het recht voor, deze zo nodig te bekorten

DE FREQUENTIE VAN ECLAMPSIE IN OORLOGSTIJD

Om o.a. aan te tonen, dat de kromme der toxicosefrequentie — in tegenstelling met een onjuiste indruk van coll. SCHUURMANS (*N.T.v.G.* 92, bl. 3973, 1948) — in de tweede wereldoorlog zich volkomen gedragen heeft als wij op theoretische gronden mochten verwachten, het volgende:

1e. Omdat er in de jongste wereldoorlog minder zwangerschapsintoxicaties werden waargenomen, terwijl het dieet *onder andere* eiwitarm was, wil coll. SCHUURMANS de conclusie suggereren, dat eiwitten een specifiek toxische invloed op het zwangere organisme uitoefenen. Evenmin als zijn voorgangers is ook coll. SCHUURMANS er in geslaagd te bewijzen, dat er een causaal verband gelegd mag worden tussen de eiwitarmoede van het dieet enerzijds en de daling der toxicosefrequentie anderzijds. Een dergelijke conclusie is slechts geoorloofd, wanneer het dieet in bovenbedoelde periode *uitsluitend* eiwitarm, en in alle andere opzichten ongewijzigd is geweest. Het omgekeerde was het geval.

2. Niettegenstaande het feit, dat een hypo-albuminaemie in de Amsterdamse Vrouwencliniek *nimmer* als oorzaak van de toxicose beschouwd werd, biedt het eiwitrijke dieet onder deze omstandigheden duidelijke voordelen, w.o.: verhoging van de colloid-osmotische druk van het bloedplasma en vermindering van de hydropigene werking van het natriumion (STRAUSS), enz.

Ten onrechte meent coll. SCHUURMANS, dat het ons verwonderde, dat de toxicosefrequentie pas in 1946 haar vooroorlogse peil bereikte. Niets is meer in overeenstemming met onze theoretische opvattingen: wanneer het eiwit een toxische factor voor zwangeren zou bevatten, dan zou dit tot uiting moeten komen in de frequentiecurve, n.l. ten tijde van een plotselinge en sterke stijging van het eiwitgehalte der voeding. Dit is echter niet het geval. Een gelijktijdige stijging van de frequentiecurve zou echter i.c. niet bewijzend geweest zijn voor een toxische eiwitwerking, daar de voeding tevens in andere opzichten van samenstelling veranderde.

Wij hebben verband gelegd tussen een *algeheel deficiënte voeding* en het door ons en anderen waargenomen *tonusverlies van de vaatwand*, zich uitend in een verlaging van de bloeddruk in oorlogstijd. Dit tonusverlies komt niet alleen aan de dilatatie der baarmoedervaten, maar ook aan de reserve der perifere circulatie ten goede. Dientengevolge is deze laatste in staat door middel van een perifere vasoconstrictie tegemoet te komen aan een *onvoldoende doorstroming der intervillieuze ruimten*, de vermoedelijke basis, waarop de zwangerschapstoxicose zich ontwikkelt. Begrijpelijkerwijze zal de musculatuur van de vaatwand niet in enkele weken (medio 1945), doch pas na maanden (1946) haar oorspronkelijke tonus herkregen hebben.

Degene, die er toe neigt een — onbewezen — toxische invloed op het moederorganisme aan te nemen, en met coll. SCHUURMANS een dieet o.m. „zeer arm aan eiwit” voor de gezonde zwangere vrouw aanbeveelt, zal ongetwijfeld het merendeel der huidige verloskundigen tegenover zich vinden, nu het vaststaat, dat ernstige ontwikkelingsstoornissen van de vrucht een rechtstreeks gevolg kunnen zijn van een eiwittekort in de voeding.

Amsterdam, 28 Nov. 1948

J. L. MASTBOOM

DARMAFLUITING DOOR KERSEPITTEN

Als aanvulling van de belangwekkende mededeling van dr. J. A. VAN LOON over dit onderwerp (*N.T.v.G.* 92, IV, 48, blz. 3951) zij het mij vergund, te wijzen op het geval, beschreven door WESCOTT 1), betreffende een 8-jarige knaap met

1) Bij ED. ALBERT. *Lehrb. d. Chir.* Dl. III, blz. 482.

urineretentie, veroorzaakt door 200 gram kersepitten in het rectum; dat van OLDAG 1) van een 68-jarige man met een kogelvormig gezwel in de ampulla recti, bestaande uit 428 kersepitten, met faeces verkleefd. EULENBURG verhaalt van een man met ileus na het eten van kersen: uit het rectum werden 1010 pitten verwijderd, waarna genezing volgde. WENCZEL zag een 34-jarige fruitvrouw met een rectovaginale fistel, waarin een kersepit; uit het rectum moesten met een lepel 2065 kersepitten verwijderd worden.

Overigens moge ik hier nog verwijzen naar mijn artikel: Twee gevallen van obturatie-ileus door scybala 2), waarin nog meer rariteiten zijn opgesomd, die DANTE aanleiding hadden kunnen geven tot zijn uitroep:

E stupor m'eran le cose non conte 3)

(En verbijstering werden mij de ongekende dingen).

Rotterdam, 28 November 1948

A. G. J. HERMANS

CAREL EDUARD DANIËLS

„Alleen reeds door de klank zijn namen te vrezén”.
(OVIDIUS)

Ter gelegenheid van de herdenking van het honderdjarig bestaan van de Geneeskundige Kring te Amsterdam heeft de Voorzitter een „Toespraak” gehouden, die opgenomen werd in het *Gedenkschrift* te dezer herdenking, in October j.l. uitgegeven (bij J. H. DE BUSSY, Amsterdam).

Hierin trof mij de volgende passage:

„Onze stad heeft in het verleden vele Joodsche collega's gekend, die een sieraad voor onze stand waren en waaraan onze Kring en de geheele Maatschappij grooten dank verschuldigd zijn. Om slechts enkele namen uit het verleden te noemen; wat hebben wij niet te danken aan mannen als STOKVIS, DANIËLS en PINKHOF” (bl. 95, laatste al., en bl. 96, 1e al.).

Ter voorkoming van legendevorming en om der wille der historie, is het noodzakelijk, dat de lapsus, „DANIËLS-Jood”, gecorrigeerd worde, opdat huidige en komende geslachten van medici niet in het „verkeerde geloof” gelaten worden. Wij weten uit ervaring, hoe hardnekkig „Writs of Error” zich handhaven in de wetenschappelijke en historische literatuur, bij gebrek aan verbetering.

DANIËLS nu was wél een zeer verdienstelijk man en niet minder een „sieraad van de geneeskundige stand”, maar DANIËLS was geen Jood, evenmin een rene-gaat of een convertiet, maar een „ras”-echte niet-Jood, hetgeen voor nog vele in leven zijnde artsen uit DANIËLS' laatste levensjaren zeker geen openbaring betekent.

Ter staving van dit feit citeer ik hier enige genealogische gegevens uit de familiestamboom, mij heuselijk ter beschikking gesteld door mej. C. J. A. DANIËLS, één der twee nog in leven zijnde dochters van wijlen dr. C. E. DANIËLS.

CAREL EDUARD DANIËLS, geb. 4 Juni 1839 te Hillegom; overl. 25 Januari 1921 (en niet op 5 Februari 1921, zoals WINKLER-PRINS' *Encyclopedie* abusievelijk vermeldt) te 's Gravenhage en aldaar begraven op Oud Eik en Duin (graf no. 1668).

DANIËLS „stamde uit een geslacht, afkomstig uit Königsbergen in Pruisen, waar in 1645 een zekere KARL DANIËL geboren werd, die van 1675 af ouderling was in de Ev. Geref. gemeente aldaar; deze was een welgesteld koopman. Een van zijn zoons, EDWARD DANIËL(s), gedoopt in Königsbergen in de Burcht-Kirche op 13 Februari 1684, vestigde zich te Amsterdam en trouwde daar op 29 Maart 1711 in de Waalse Kerk met SARA JACOBA LESIER. Uit dit huwelijk werd als derde kind KAREL DANIËLS geboren te Amsterdam, 5 Mei 1780, de

1) *D. med. Wochenschr.* 1912. Nr. 36.

2) *N.T.v.G.* 86, No. 28, 1753—1757, 1942.

3) *Purgatorio*, XV, 12.